

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXV.

V. Quartum fundamentum ponitur, & probatur B. Augustinum post susceptum baptismum cum matre & socijs ad Ostia Tyberina statim contendisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

Augustinus anno 387. baptizatus fuisse, ita necesse est affirmare, quod scilicet 24. Aprilis baptizatus fuisse. Verum hallucinatus est hic autor, quia si obitus B. Augustini incidit in annum 431. sub die 28. Augusti. & erat tunc Augustinus in annis 76. ut Possidius scribit, & in anno ætatis suæ 33. fuit baptizatus, ut ex eodẽ Augustino habemus; illius baptismus non anno 387. sed 388. contigit, ut superius deductum fuit. Ideo alij, inter quos Frater Jordanus De Saxonia lib. 1. cap. 7. ipsum baptismum B. Augustini ponunt sub die 31. Aprilis. verum hi voluntariè loquuntur, quia certum annum, in quo ille baptizatus fuerit, non sibi constituunt: eo vero ignorato non potest etiam certus dies, nisi diuinan- do consti- tui.

Dicendum igitur, quod B. Augustinus eo die mensis, & anni fuit baptizatus, quo die illo anno incidit vigilia Dominice resurrectionis. Porro dictum est, secundum veterem sententiam B. Augustinum baptismum initiatum anno Christi 388. ergo eo die fuit baptizatus, quo die illo anno incidit vigilia Dominice Resurrectionis: at vigilia Dominice Resurrectionis ex Cyclo venerabilis Bedæ illo anno incidit quarto idus Aprilis. i. die octavo. Igitur eo die dicendum est B. Augustinum fuisse baptizatum. Quæ sententia confirmari etiam potest ex ijs, quæ capite statim sequente dicemus. Derelictu eiusdem Augustini in Africam; quia Beatus Augustinus statim baptizatus ad Ostia Tiberina contendit cum matre, & socijs, ut in Africam traiceret, & reperit se in ostijs Tiberinis die saltem tertio decimo ante quam illius mater ex præfenti vita migraret; cum Beata Monica intra quinque dies post aduentum suum ad ostia Tiberina febribus decubuerit, & nono ægritudinis suæ die in anno ætatis Beati Augustini trigessimotertio ex hac vita migrauerit. ex lib. 9. confessionum capit. 11. Necessè igitur est, eo anno vigiliam Paschæ vel in fine Martij, vel circa initium Aprilis incidisse. Alioquin quomodo potuisset Augustinus cum matre, & socijs Mediolano vsque ad ostia Tiberina in tam breui temporis intervallo proficisci? nam obitum beate Monicæ omnes in quartam diem mensis Martij rejiciunt, ex quibus si dies tredecim detrahas, quibus illa ante obitum suum ad ostia Tiberina venit, oportebit illam saltem die vigesima Aprilis in Ostijs Tiberinis constitisse.

Verum hæc ratio sequenti capite longius repetenda erit.

CAPVT QVINTVM,
*Quartum fundamentum ponitur
& probatur, B. Augustinũ post
susceptum baptismum cum Ma-
tre, & socijs ad Ostia Tiberina
statim contendisse.*

Qui contendunt, Beatum Augustinum post baptismum eremiticam, siue monasticam vitam, & habitum sumpsisse, tria constantissimè docent Primò, quod B. Augustinus statim baptizatus ab Ambrosio, siue à Simpliciano veste nigra indutus fuerit, & zona pellica præcinctus, & in monasterio à Simpliciano instituto Mediolani per annum serè cum dimidio steterit. Secundum, quod Mediolano discedens, ut in Africam rediret, per Hetruriam iter faciens, eremitas in monte Pisano, & in Centum cellis degentes visita- uerit, ac cum illis altero anno circiter cum dimidio moratus, sanctissimis regulis illos informauerit. Tertium, quod post baptismum, antequam in Africam traiceret, triennio saltem in Italia commoratus fuerit. Quæ omnia apud præfatos autores Sigibertum, Corosianum, Paulum Bergeronem, & alios videri possunt. Et quod magis refert saltem ex aliqua parte apud Cardinalem Baron. loco citato ex tomo 4. Annal. sub anno 388. num. 71 ubi dicit corrigendum esse locum Augustini in 9. Confessionum cap. 11. dum ait, se fuisse ætatis annorum trigintatium, quando anima illa pia matris suæ Monicæ corpore soluta fuit, & pro annis trigintatribus ponendum: *statu vero meo annorum trigintatiquos*, cuius fundamentum est, quia putat Beatum Augustinum baptizatum fuisse post completum annum trigessimum tertium, & inchoatum annum trigessimum quartum, ex quibusdam verbis in tertio contra Academicos c. 20. malè intellectis: & obitum beate Monicæ contigisse anno sequenti etiam expleto, postquam B. Augustinus fuerat baptizatus. Ex quibus consequens est, ut secundum illius computum B. Augustinus esset ætatis annorum non triginta trium, sed triginta quinque, quando anima illa pia, & religiosa corpore soluta est. Consequitur etiam, ut ex sententia Baronij Augustinus supra integrum annum post susceptum baptismum in Italia moratus fuerit, & anno ætatis suæ vel trigesimo quinto, vel sequenti in Africam traiceret. Hæc autem omnia cum eo sine fuerint excogitata, ut aliquod temporis spacium ad vitam eremiticam tū Mediolani, tum in Hetruria ducendam Beato Augustino daretur, si ex opposito monstratum fuerit, B. Augustinum sacro lauacro initiatum statim in Africam rediisse nec Mediolani, nec in Hetruria cum Monachis, siue cum

Eremitis vilo pacto morari potuisse, vnico ictu ruent, concident, & in nihilum soluuntur omnia, quæ scribuntur de monachatu illius in monasterio Mediolanensi sub Simpliciano, vel de vita eremitica in monte Pisano, & in Centum cellis, & quæ de Regulis Eremiticis ab Augulino ibi loci scriptis tanto labore fuerunt excogitata. Ego verò pro veritate, & pro fundamentis dicendorum sequentes propositiones ex ipsomet Augulino, & ex Possidio illius discipulo acceptas, tanquam certissimas probabo.

II. Prima propositio: Beatus Augulinus eo anno, in octavo mense, quo fuit baptisimo initiatus, fuit apud ostia Tiberina cum matre, & socijs, vt in Africam rediret.

Secunda Propositio: Beatus Augulinus, intra anni circulum à die baptisimi illius inchoandum, ex Italia in Africam traiecit.

Illæ assertiones probantur euidentissimè ex verbis superius allegatis Beati Augulini lib. 9. confess. cap. 11. in quibus ait, se fuisse ætatis annorum triginta trium, quando anima illa pia, & religiosi B. Monicæ apud ostia Tiberina corpore soluta fuit, & illis verbis sic argumentor. Si B. Augulinus tunc erat ætatis annorum triginta trium, ergo curabat tunc annus, in quo fuerat baptizatus: quia ex locis euidentissimis eiusdem Augulini offensum fuit cap. precedenti, Beatum Augulinum baptizatum, cum esset in annis triginta tribus, die 13. Nouembris inchoatis, Rursus sequitur, quod eodem mense Aprilis, in quo fuit baptizatus, fuit etiam apud ostia Tiberina in Africam reditura: quia Beata Monica obiit die quarta Maij, sed illa fuit in ostijs Tiberinis saltem diebus tredecim, priusquam ex hac vita migraret: ergo circa diem vigesimam primam Aprilis eiusdem scilicet mensis, in quo Beatus Augulinus uerat baptizatus, in ostijs Tiberinis consisterunt. Quod autem B. Monica saltem diebus tredecim fuerit in ostijs Tiberinis, antequam ex hac vita migraret, habetur ex capite 11. supradicti libri 9. confess. in princ. & fine.

III. Hæc ratio tantas habet vires, vt Frater Iordanus de Saxonis, Generalis Prior Ordinis Eremitarum ab ea conuictus, ingenuè iassus fuerit eodem anno, quo Augulinus baptizatus fuit Idibus Aprilis, etiam illius Matrem ex hac vita decessisse, & hæc sunt illius verba lib. 1. Vitas fratrum nuncupato capite 7. circa medium: *Nec enim reperimus aliquod tempus, quo potuerit vitam anachoriticam duxisse, cum singula vita sua tempora sint descripta; nisi forte aliqui velint dicere, sicut sunt, qui dicunt, quod inter tempus baptisimi sui, & matris, solitarie vixerit per triennium, vel saltem per biennium, quod dictum salua veritate nullatenus fieri potest, cum inter baptisimum suum, & mortem Matris, non fluxerit vnus annus complete, imò vix octo menses, computando à Pascha, vique ad Idus Nouembrii. Fuit autem baptizatus anno ætatis sue trigesimo tertio tempo-*

re Pascha, scilicet, Idibus Aprilis, videlicet trigesimo tertio Aprilis, & eodem anno, qui terminabatur Idibus Nouembrii, mater sua defuncta est, vt hoc alibi fusè declarant. Hæc ille, quem cum Ioan. Marquez det nobis pro teste omni exceptione maiorum, cui necesse sit non credere, necio qua ratione ab illius testimonio possit resilire, vel asserere, quæ asserti de mansione Beati Augulini post susceptum baptismum Mediolani cum Simpliciano, & in monte Pisano & in centum Cellis cap. 8. §. 8. & alibi. Si enim B. Augulinus baptizatus fuit tempore Paschali, & mense Aprilis, & ætatis sue annorum triginta trium, & eodem anno, qui terminabatur Idibus Nouembris, mater sua defuncta est, vt frater Iordanus statet, cum consuet Beatum Monicam defunctam esse die 4. Martij, certè nullum temporis spatium habuit vel Mediolani, vel in Hetruria cum Eremitis commorandi, antequam ad ostia Tiberina decerneret.

IV. Eiusdem argumenti vim sentiens Card. Baronius, & illius pondere oppressus, non alia ratione, aut via sese ab illo expecare posse arbitratus, nisi textum Augulini in 9. confess. cap. 11. prodeprauato reijciendo, & pro annis ætatis Augulini triginta tribus annos triginta quinque reponendo. Verùm præter quod si omnes, quo quot mutari possint, Augulini cosicque vetulissimos legamus, & conferamus, nulla quoad hoc vel minima deprauatio reperietur, vt vel ex ipsa castigacione eorundem Augulini librorum nuper facta à Louanienibus constare potest, probamus euadentes ex alijs locis D. Augulini, locum illum ex nono cõtephonum non fuisse deprauatum, ponendo annos ætatis Augulini triginta tres, & antiquam lectonem tenendo: sed imò manifeste deprauari, si relecta communi, & veteri lectone, nouam illam à Baronio excogitaram teneamus, & pro annis triginta tribus annos triginta quinque ætatis Augulini reponamus: quod ne multis agamus, sic breuiter demonstrò. Tota periodus vite ipsius Augulini annis ætatis sue septuagesimum sextum non excessit, ex Possidio, cui fides adhibenda, nec Baronius negat, in vita Augulini cap. 31. Ex quibus vixit annis circiter quadraginta, in Clericatu, & Episcopatu ex eodem Possidio ibidem. Rursus tribus annis ante Clericatum vixit laicus apud agros proprios ex eodem Possidio cap. 3. Rursus B. Augulinus baptizatus fuit anno ætatis sue trigesimo tertio, imò secundum Baronium trigesimo quarto inchoato, quos annos simul ingerentes iam integram periodum totius vite B. Augulini videlicet annorum sex, & septuaginta tenemus. Ergo duo illi anni, quos Baronius fingit inter baptismum Augulini, & obitum Matris, nimirum ab anno 33. vsque ad trigessimum quintum, redundant, ergo vel tenenda antiqua lectio lib. 9. confess. cap. 11. quæ habet, B. Augulinum tempore obitus matris sue fuisse ætatis annorum triginta trium: vel corrigendus

duis

duis Possidius, qui dixit, B. Augulini septuaginta sex, & ponendum, annis septuaginta octo, videlicet annis antequam baptismum initiaretur, & baptizatum in Africa apud agros procali, & annis quadraginta in clericatu, & tandem annis duobus in inter illius baptismum, & mortem rionius ponit: quod si Baronius a fortassis etiam asseruisset, vt conseqderetur. At Possidius corrigendus hæc tenus aliquis illum in hoc corripit, ergo illius pace reijcienda est correctenda præfata lectio, & dicendum, fuisse ætatis annorum triginta quinque, quando pia, & religiosa anima ex corpore soluta fuit.

V. Eandem statet Augulinus eodem scilicet cap. 6. secum baptizatum esse ne Adeodatam, cum esset in anno, ac exinde subiungit, illum interloquio eolibro, quem de Magistro scripserat, annis sexdecim, & postea ex hæc at librum de Magistro statet Augulini Africa, non in Italia scriptis lib. 8. Ergo anno statim sequenti post susceptum B. Augulini in Africam transfalsum commentum Baronij, quod post susceptum baptismum eius matris sancta fuerit, vel quod ipse esset annis quinque, quando illa mortua fuit, vt gram annum & amplius post susceptum professionem suam in Africam illi omnia sunt clara ex ipsomet Augulini sunt, nisi textus Augulini vel negaturumpendo inficari.

Tertio, ponderanda sunt verba eiusdem lib. 9. confess. cap. 14. vbi de obitu verba facturus ita exorditur. *Innumera quæ ex hac vita erat exitura, quem dignantibus nobis, prouenerat, vt ex te occultis tuis modis, vt ego & ipsa fecumbentes ad quandam sensuam, vnde domum, quæ nos habebat, prospicere ab Ostia Tiberina, vbi remoti à turbis populi laborem inflaturabamus nos nauigationis, sisto. Statet Augulinus, quo tempore nica febribus decumbere cepit, ex ostioso itinere in Ostijs Tiberinis sub nauigationi insulararet. Quarto ego, bonosum, tam longinqua iter, quod opus habebat, & ob cuius laborem fortæ firmata febribus decubuit, & tantam vitam feliciter migravit, ex ceperat, ex Vrbe Romana? at illud gium, nec laboriosum est, sed breuissimum, quod trium horarum spatium Tiberidem conficitur. An ex Centandem post discessum è Mediolano*

dus Possidius, qui dixit, B. Augustinum vixisse an-
 nis septuaginta sex, & ponendum, illum vixisse an-
 nis septuaginta octo, videlicet annis triginta tribus,
 antequam baptismum iniretur, & annis tribus bap-
 tizatum in Africa apud agros proprios in vita lai-
 cali, & annis quadraginta in clericatu, & in Episco-
 patu, & tandem annis duobus in Italia intermedijs
 inter illius baptismum, & mortem matris, quos Ba-
 ronius ponit: quod si Baronius animaduertisset,
 fortassis etiam scriuisset, vt consequenter loqui vi-
 deretur. At Possidius corrigendus non est, neque
 haecenus aliquis illum in hoc corrigere ausus fuit.
 ergo illius pace rejicienda est correctio Baronij, &
 tenenda prisca lectio, & dicendum, B. Augustinum
 fuisse aetatis annorum trigintatrium, non triginta-
 quinque, quando pia, & religiosa anima suae matris
 ex corpore soluta fuit.

V. Secundo fatetur Augustinus eodem libr. 9. con-
 fess. cap. 6. secum baptismum eius filium nomi-
 ne Adeodatum, cum esset in annis quindecim:
 ac exinde subiungit, illum interlocutorem fuisse in
 eo libro, quem de Magistro scripserat, cum esset in
 annis sexdecim. & postea ex hac vita sublatum:
 at librum de Magistro fatetur Augustinus, se in
 Africa, non in Italia scripsisse libr. 1. Retract. cap. 11.
 ergo anno statim sequenti post susceptum bap-
 tismum B. Augustinus in Africam transiret. ergo
 falsum commentum Baronij, quod anno sequenti
 post susceptum baptismum eius mater Monica vita
 sancta fuerit, vel quod ipse esset annorum triginta
 quinque, quando illa mortua fuit, vel quod inte-
 gram annum & amplius post susceptum baptismum
 professionem suam in Africa dilulerit. & haec
 omnia sunt clara ex ipso met Augustino, neque pos-
 sunt, nisi textus Augustini vel negando, vel cor-
 rumpendo inficari.

Tertio, ponenda sunt verba eiusdem Augu-
 stini libr. 9. confess. cap. 14. vbi de obitu matris suae
 verba facturus ita exorditur. *Inuenerunt autem die,
 qua ex hac vita erat exitura, quem diem tu nouerat
 quatuordecim nobis. prouenerat, vt credo, procius ante
 te occultu tuu uento, ut ego & ipsa soli staremus in-
 cambentes ad quandam fenestram, uide hortus intra
 domum, que nos habebat, prospici abatur, illis apud
 Ostia Tiberina, vbi remori a tuguri post longi itineris
 laborem instaurabamus nos nauigationi. hic lector te-
 listo. Fatetur Augustinus, quo tempore Beata Mo-
 nica febribus decumbere cepit, ex longo, & labo-
 rioso itinere in Ostijs Tiberinis subsistisse, vt se-
 nauigationi instauraret. Quare ego, illud tam la-
 boriosum, tam longum iter, quod instauracione
 opus habebat, & ob cuius laborem fortasse illa bea-
 ta femina febribus decubuit, & tandem ad alte-
 ram vitam feliciter migravit, ex quo nam loco
 cepit, ex Urbe Romana? at illud iter, nec longum,
 nec laboriosum est, sed breuissimum, & facil-
 limum. quod trium horarum spacio per curren-
 tem Tiberidem conficitur. An ex Centum cellis, vbi
 tandem post discessum e Mediolano fingitur eor-*

moratus cum Eremitis, ibique libros de Trinitate
 incepisse? at illud etiam breuissimum & facillimum
 est, quod cum linte intra sex horas circiter conti-
 citur. Sanè non video, quod aliud iter tam longum,
 & laboriosum fingi possit, ob quod instauracione
 opus habuerint, nisi dicendo, quemadmodum sine
 dubio dicendum est, illos tunc Mediolano disces-
 sisse, & absque temporis intervallo, vel mora ad
 Ostia Tiberina contendifse. Sic enim dicendo rectè
 verba ipsius Augustini interpretantur. & omnia
 benè concordant, quae per alios modos dicendi à
 nonnullis pro commodo excogitatos, nullatenus
 concordari possunt.

VI. Consentit etiam haec assertio cum ijs, quae Pos-
 sidius de reditu Augustini in Africam capite
 3. scribit. *Ac placuit (inquit) ea percepta bap-
 tizati cum alijs Ciuibus, & amicis suis, ad Africam,
 & propriam domum, agrosque remeare, ad quos ve-
 nerat. & in quibus triennio ferme constituit, &c.* Quae
 verba iuxta intellectum verum, planum, & per-
 tinent hunc sensum referunt, Beatum Augustinum
 baptismum non triennio in Italia vitam Eremiti-
 cam, vel Monasticam cum Eremitis duxisse, sed in
 Africam ad propriam domum, & ad agros proprios
 continuò remeasse. Alioquin cum spacium trium
 annorum sit valde notabile, cum etiam professio
 vitae Monastica res grauis sit, nec ab eo, qui vitam
 & mores Augustini scribendos sumpserat, prorsus
 omittenda, quis credat Possidium haec omisurum,
 si B. Augustinus post baptismum triennio in Italia
 inter Monachos, & Eremitas vitam monasticam
 duxisset, aut Regulari Eremitis, vel Monachis tra-
 didisset? praesertim cum in eodem verborum con-
 textu videmus, ab eo habitam rationem temporis,
 quo post reditum in Africam demoratus est apud
 agros proprios ante Clericatum, & Episcopatum:
 nam si triennio vixit in Italia post baptismum ante
 reditum in Africam, & triennio altero in Africa
 ante presbyteratum, cur quae so nulla facta men-
 tione primi triennij, solum secundum notauit, di-
 cens illum percepta baptismi gratia cum Ciuibus,
 & alijs amicis suis ad Africam, & propriam domum,
 & agros remeasse abique constitutum ferme trien-
 nio cum amicis suis vixisse, antequam presbyter
 iniretur?

Demum illud certum, & si post perceptum ba-
 ptismum per aliquod temporis intervallum in Ita-
 lia commoratus fuerit, non Mediolani, aut in mon-
 te Pisano, aut in Centum cellis, quae duo postrema
 loca fortasse nunquam vidit, sed in Vrbe Roma
 constitisse. Nam post mortem matris reuersus est
 Romam, vbi dum tempus nauigationi oportunum
 praestolaretur, scripsisse eum libros duos de moribus
 Ecclesiae Catholicae, & Manichaeorum, item librum
 de Quantitate animae, & incepisse libros De libero
 arbitrio, constat ex primo libro Retract. cap. 7. 8. 9.
 His fundamentis iactis, quae non possunt negari, fa-
 cilis nobis via aperitur ad hanc veritatem solis luce
 clarius monstrandam, quòd B. Augustinus ante

presbyteratum fuit merus, & purus laicus, nec alicuius regularis ordinis, seu instituti professor, nec habitum Monasticum, aut Eremiticum indutus.

CAPVT SEXTVM. *Prima propositio probatur. Quod Beatus Augustinus ante presbyteratum fuerit purus laicus, nec alicuius regularis instituti, vel Ordinis professor.*

I. **P**ossidius, quadragenarius B. Augustini discipulus, totam peritiam vitam ipsius Augustini post illius baptismum in tria tempora diuiserit, & singulas res gestas per singula tempora recensuerit apertissime testatus fuit, illum a tempore suscepti baptismi, usque ad presbyteratum laicum, & inter laicos vixisse, id habes aperte non solum ex cap. 28. in verbis supra recitatis, cum ait, illum sub finem vite suae omnes libros a se editos recensere voluisse, siue quos primo tempore conuersionis suae adhuc laicus siue quos presbyter, siue quos Episcopus dictauerat, sed ex cap. 4. eiusdem historiae, in quo factum illud memoratum narrans, quando a populo Hipponensi apprehensus, & S. Valerio Episcopo praefectus, licet inuitus, presbyter fuit ordinatus, dum ipse securus, & quid futurum esset, ignarus in populo staret, subiungit Possidius. Solebat autem laici, ut uobis dicebat, ab eis tantum Ecclesiae, quae non haberent Episcopos, suam obstringere praesentiam, eum ergo tenent, & ut in talibus constitutus est, Episcopo ordinandum obtulit. Ipse quidem Augustinus in lib. de Bono persequitur, se libros de libero arbitrio, cum adhuc esset laicus scripsisse. Porro si usque ad presbyteratum laicus vixit, quod nullus nisi negando apertissima testimonia Possidij, & ipsius Augustini negare potest, quamam specie veritatis affirmari poterit, illum vel Monachum, vel Eremitam alicuius certi Ordinis, vel instituti regularis professorem ante presbyteratum extitisse?

II. **I**n huius argumenti nititur Marquez, suum Coriolani secutus, eludere in dicto lib. c. 6. §. 2. dicens. B. Augustinum ante presbyteratum appellatum laicum, non quod non esset verus Monachus: sed quia sub nomine laicorum tunc temporis comprehendebantur Eremitae, ac Monachi, quia nondum usus in Ecclesia obtinuerat, ut Monachi ad sacros Ordines promouerentur, & ideo non numerabantur inter clericos, sed inter laicos: sicut modo Conuersi Religiosorum, quia non recipiuntur in Religionibus, ut promouantur ad Clericatum, vocantur laici, cum tamen sint veri Religiosi, seu Regulares, quam responsum confirmat duplici au-

toritate ipsius B. Augustini, prima est in lib. 1. Retract. cap. 21. ubi ait, causam, propter quam motus fuit ad scribendum librum de opere Monachorum, hanc extitisse. Quia (inquit) inter laicos inferiorum propositi existerent, ceperunt tumulusosa certamina, glossae ille inter laicos inferioris propositi, i. inter Monachos, qui erant laici apud Carthaginem. Altera est in lib. 2. Retractat. cap. 30. ubi in principio ita scribit. Inter ea misa sunt mihi a quibusdam fratribus, laici quidem, sed diuinarum eloquiorum studio scripta nulla. Et contendit ille, nomine istorum laicorum intelligendos esse Monachos, siue Eremitas, quia Augustinus vocat illos fratres.

Sed haec interpretatio videtur apertissime contra ipsammet Augustinum & contra auctoritatem omnium Sanctorum Patrum & totius Ecclesiae a temporibus Apostolorum usque ad hanc diem. Nam ut demum conuersos Religiosorum, quia ad S. Ordines non promouentur, consueuisse nonnunquam ob defectum vocabulorum impropria quadam, & abusua nuncupatione laicorum nomine appellari, cum de vera interpretatione, & intelligentia verborum, vel nominum, quibus Sancti Patres in suis scriptis vtuntur, quaestio agitur, illa non ex vilo quendi plebis ignara, & vulgariam petenda est, sed vel ex etymologijs & proprio modo significandi ipsorum verborum, aut nominum, aut certe ex communi vsu totius Ecclesiae, & ipsorum Patrum, secundum quem talibus verbis, vel nominibus ipsi vt consueuerunt, at siue etymologiam huius nominis, laicus, attendas, siue communem vsum, quo non solum D. Augustinus, sed tota Ecclesia Dei a temporibus Apostolorum vsque in praesens hoc eodem nomine vt consuevit, inuenies nunquam, sub nomine laicorum siue monachos, siue alios regularium ordinum comprehensos professos fuisse: imo inuenies semper, & plusquam semper Monachos a laicis, & laicos a Monachis tum professione, & habitu, tum etiam nomine e regione distinctos. Et quidem si etymologiam huius nominis, laicus, attendamus, quis nesciat, sub hoc nomine, laicus, non solum non comprehenduntur Monachos, sed a significato illius penitus excludi? Nam laicus, teste D. Hieron in cap. Duo, 12. q. 1. ubi ex instituto hanc sententiam dirimit, & laicos a Monachis distinguit, dicitur a verbo graeco laos, quod significat idem, quod Populus, quasi popularis, & vulgarius, siue de populo, & de communi plebe. E contrario vero Monachus, si vocis etymon attendamus, idem significat, quod segregatus, vel singularis, qui vitam a popularibus segregata, & singulari ducit ex D. Dionysij cap. 6. de Ecclesiastica Hierarchia, ex Conc. Niceno, cuius verba referuntur in cap. Placuit il. 6. q. 1. & ex decreto Eugenij secundi relato ibid. cap. Placuit il. 2. ex D. Hieronimo in Epistola 13 ad Paulinum, cuius etiam verba referuntur ibid. in cap. si cupis, ubi ait, si cupis esse, quod dicitur, Monachus: solus, quid facis in vrbibus? quare ex hoc capite non solum non po-

test accipi haec interpretatio, quam quis verbis Possidij, ac etiam B. Augustini commodo tribuit, sed vt penitus corrigat huius nominis laicus ex plodentibus suis reiectanda.

III. **O**stendendum nunc est, Sanctae quam Monachos, siue regularium cuiuscumque illi essent ordinis, sub nomine comprehendisse, aut comprehendisse imo ipsos laicos a Monachis, & siue quosque alios regulares a laicis, & distinctis nominibus illos re, & notare voluisse, praesertim Augustinos circa tempora ipsius Augustini si mirum sit, quod audeant dicere, tempore Augustini monachos sub nomine laicorum comprehendi consueuisse. Primum igitur profero ex Dionysio cap. 6. Ecclesiae enim tres ordines fidelium in Ecclesia constituit, Supremum, qui est Sacerdos, cuius est deo uter plebis, seu laicorum, qui est Monachorum: Quos Monachos distinctos esse, & pro talibus inueniendos esse ostendet, in 3. par. eiusdem scribit. in fine vero omnium sacerdos ad deum struam communem vocat, aperte fatens, quod si consummatus est, si ad Monachicum institutum veraciter venit, non modo conferre sacrum secundum se ipsum verum, sed non in mentem, ad communionem sancti spiritus accesserit, ut in eorum, quae per episcopos angustiae sententia fuerunt, alio quodam modo ad communionem diuinae participationem. Haec ille ex quibus vides, quod dum populus fidelis medijs inter se & alios purgantes, & purgandos, qui si chumendi: vel apostatae, vel similes: ita esse medios inter deuotum, & fidelem ipsos Sacerdotes purgantes. Vide totum, in quo prolixius de hoc agit.

Secundum, & tertium testimonium dei, & Eusebij Pontificum, & referuntur laicos, & cap. laici 2. q. 7. ubi prohibentur testimonium ferre contra Clericos: quod eiusdem conuersionis, & nolunt castitatem imitari, ubi sub nomine laicorum non posse comprehenduntur monachos, nam illi testimonem, & castitatem clericorum non tabantur, sed etiam solemniter voto profitentur. Quartum testimonium est S. Concilij primi, Canone 76. ubi dicit: Ut Religiosi, qui, tum Moniales habeant alia indumentis, ut, quae habent laici, & tondent caput in rana, & cingant se. ecce tibi, qui cincti in laicis distinctos ostendebant, ex dispositione S. Concilij alium similem canonem Concilij refert Gratianus in cap. Placuit 16. q. 1.

Quintum testimonium est Chryso-